

Sygn. akt: II C 1983/14 Dnia 28 kwietnia 2015 roku

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Rejonowy dla W. M. w W. w II W. C.

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Kapica

Protokolant: Aneta Wysocka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2015 roku w W.

sprawy z powództwa **B. K.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w W. - S.**

o zapłatę kwoty 75.000 złotych z ustawowymi odsetkami

I. zasądza od Skarbu Państwa - Dyrektora Aresztu Śledczego w W. - S. na rzecz powoda B. K. kwotę 800 (osiemset) złotych z ustawowymi odsetkami naliczanymi w stosunku rocznym od daty uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. nie obciąża powoda B. K. kosztami procesu.

Sygn. akt: II C 1983/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego dla W. M. w W. w dniu 28 sierpnia 2014 roku powód B. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w W. – S. kwoty 75.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za długotrwałe i bezprawne naruszenie dobra osobistego w postaci godności osobistej poprzez osadzenie w celach, których metraż wynosił mniej niż 3 m² na osobę, zasłonięcie okien przesłonami z plastiku, co ogranicza dostęp do światła dziennego i cyrkulację powietrza oraz oświetlenie cel jarzeniówkami, co powoduje psucie się wzroku.

Jako podstawę prawną swoich żądań powód wskazał art. 23 kc i 24 kc oraz art. 448 kc, a także art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a nadto art. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2015 roku B. K. uzupełnił podstawę faktyczną powództwa wskazując, iż Skarb Państwa – Areszt Śledczy w W. – S. naruszył jego dobro osobiste w postaci prawa do prywatności poprzez podawanie mu metadonu w sposób umożliwiający innym współosadzonym uzyskanie wiedzy o jego uzależnieniu od narkotyków.

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 grudnia 2014 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Nadto – powołując się na treść art. 442 (1) kc - pozwany zgłosił zarzut przedawnienia roszczeń związanych z pobytem powoda w Areszcie Śledczym w W. – S. w okresie od dnia 14 listopada 2007 roku do dnia 20 czerwca 2008 roku.

Z kolei - odnosząc się do żądań powoda dotyczących pobytów w Areszcie Śledczym w W. – S. w latach 2012 - 2013 i 2014 – pozwany zaprzeczył jakoby powód przebywał w przeludnionych calach. Podniósł jednocześnie, że na podstawie § 77 pkt 1 lit g rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 roku w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (DZ. U. nr 194, poz. 1902 z późn. zm.) ma prawo stosować przesłony i siatki mocnej konstrukcji montowane po zewnętrznej stronie okien.

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. K. przebywał w Areszcie Śledczym w W. – S. w okresie od 14 listopada 2007 roku do 20 czerwca 2008 roku, następnie w okresie od 11 sierpnia 2012 roku do dnia 7 maja 2013 roku i w okresie od dnia 26 czerwca 2014 roku do chwili obecnej (okoliczności przyznane).

W dniach 11 – 24 sierpnia 2012 roku przebywał w trzyosobowej celi nr 220 na oddziale II o powierzchni 9,82 m² - w tym okresie w celi osadzone były 2 albo 3 osoby (k. 33 – 40, k. k. 32).

W dniach 24 sierpnia 2012 roku – 23 listopada 2012 roku przebywał w trzyosobowej celi nr 115 na oddziale I o powierzchni 9,82 m² - w tym okresie w celi osadzone były 2 albo 3 osoby (k.41- 84, k. k. 32).

W dniach 23 listopada – 26 listopada 2012 roku przebywał w trzyosobowej celi nr 205 na oddziale II o powierzchni 9,82 m² - w tym okresie w celi osadzone były 2 albo 3 osoby (k.85 – 86, k. 32).

W dniach 26 listopada 2012 roku – 7 maja 2013 roku przebywał w trzyosobowej celi nr 422 na oddziale IV o powierzchni 9,82 m² - w tym okresie w celi osadzone były 2 albo 3 osoby (k.87 – 171, k. 32).

W dniach 26 czerwca 2014 roku – 19 lipca 2014 roku przebywał w trzyosobowej celi nr 103 na oddziale I o powierzchni 9,72 m² - w tym okresie w celi osadzone były 2 albo 3 osoby (k.172 – 183, k. 32)).

W dniach 19 lipca 2014 roku – 28 października 2014 roku przebywał w trzyosobowej celi nr 121 na oddziale I o powierzchni 9,72 m² w tym okresie w celi osadzone były 3 osoby (k.183 – 218, k. 32)).

W dniach 28 października 2014 roku do dnia 5 grudnia 2014 r. przebywał w trzyosobowej celi nr 420 na oddziale IV o powierzchni 9,72 m² w tym okresie w celi osadzone były 2 albo 3 osoby (k.219 – 244, k. 32)).

Na oknach cel zmontowane są plastikowe przesłony (fakt przyznany). Cele oświetlane są światłem jarzeniówek (zeznania B. K. – k. 284 -286).

B. K. jest pacjentem programu substytucyjnego i zażywa metadon. Od czerwca 2014 roku w Areszcie Śledczym w W. – S. metadon jest mu podawany w obecności innych współosadzonych, niejednokrotnie z wyrażaną głośno informacją o nazwie tego leku. W konsekwencji współosadzeni zostali poinformowani o tym, że B. K. jest uzależniony od narkotyków i zwracają się do niego: „ćpun” i „narkoman” (zeznania B. K. – k. 284 -286).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów urzędowych przedstawionych przez pozwanego, dokumentu prywatnego stanowiącego k. 32 z akt sprawy oraz zeznań powoda złożonych w charakterze strony. Przedmiotowe dokumenty nie budziły wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości i wiarygodności, przy czym należy zauważyć, że pochodziły od pozwanego, a nie były kwestionowane również przez powoda. Stwierdzone dokumentami okoliczności, Sąd mógł zatem uznać za ustalone już na podstawie art. 229 kpc i 230 kpc jako fakty przyznane lub bezsporne.

Jako wiarygodne co do przedstawionych faktów Sąd uznał także zeznania powoda B. K., gdyż zdaniem Sądu są obiektywne. Nie zawierają wewnętrznych sprzeczności, manipulowania bądź wyolbrzymiania faktów, w szczególności dotyczących reakcji współosadzonych na zażywanie przez powoda metadonu.

Wyjaśnienie podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa:

Na wstępie niniejszych rozważań należy wskazać, że powód wywodzi swoje roszczenie z art. 23 kc i 24 kc oraz art. 448 kc, a także art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a nadto art. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Zgodnie z art. 23 kc, dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, część, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna i wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

W myśl art. 24 § 1 kc, ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Zgodnie z art. 24 § 3 kc, przepisy powyższe nie uchybiają uprawnieniem przewidzianym w innych przepisach, w tym w art. 448 kc.

Z kolei zgodnie z art. 448 kc, w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznana krzywdę.

W tym miejscu należy wskazać, że normę art. 24 § 1 kc stosuje się także w odniesieniu do roszczeń opartych na art. 448 kc. Dochodzący roszczenia o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 kc nie jest zatem obciążony obowiązkiem wykazania bezprawności działania sprawcy naruszającego dobra osobiste, ponieważ z art. 24 § 1 kc wynika domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego. Ostatecznie więc w sprawie o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dobra osobistego w postaci prawa do godnego odbywania kary pozbawienia wolności powód winien wykazać, że odbywał karę pozbawienia wolności w określonych warunkach, zaś ciężar dowodu, iż warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i na skutek tych warunków nie doszło do naruszenia dóbr osobistych spoczywa na pozwanym (tak Sąd Apelacyjny w K. w **wyroku** z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie V ACa 492/14).

Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy, aczkolwiek bezprawność wyłącza działanie w ramach porządku prawnego, w szczególności na podstawie przepisu prawa.

Zgodnie z art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.

Z kolei przepis art. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności stanowi, że nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

Uwzględniając przedstawione wyżej ustalenia faktyczne i powołane przepisy prawa Sąd uznał, że powództwo B. K. zasługuje na uwzględnienie jedynie w nieznaczej części, tj. w zakresie naruszenia dobra osobistego w postaci prawa do prywatności.

Sąd ustalił, iż metadon był podawany powodowi w obecności innych współosadzonych, co pozwoliło im uzyskać wiedzę o stanie zdrowia powoda, a w szczególności o uzależnieniu od narkotyków. Tego rodzaju działanie pozwanego jest działaniem bezprawnym, ponieważ pozostaje w sprzeczności z art. 8 Europejskiej Konwencji o

Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, który w ustępie pierwszym stanowi: każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji, natomiast w ustępie drugim stanowi: niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne oraz dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.

Co więcej, należy wskazać, że prawo do prywatności podlega ochronie prawnej również na podstawie art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Nadto, jak wynika z brzmienia powołanego wyżej art. 23 kc, katalog prawnie chronionych dóbr osobistych jest otwarty. Obecnie zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, w tym orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, nie ma wątpliwości, że sfera życia prywatnego stanowi dobro osobiste człowieka i obejmuje wszelkie fakty i dane o najbardziej osobistych przymiotach osoby, w tym o stanie zdrowia.

Zdaniem Sądu jest niewątpliwym, iż informacje o stanie zdrowia, w szczególności o uzależnieniu od narkotyków i realizowanym leczeniu stanowią element sfery życia prywatnego powoda. W konsekwencji przedmiotowe okoliczności nie powinny być dostępne dla innych osób osadzonych, bez zgody samego zainteresowanego. Sąd ustalił natomiast, że pozwany podawał powodowi metadon w obecności współosadzonych, niejednokrotnie wraz z wyrażaną głośno informacją o nazwie tego leku.

Należy w tym miejscu podnieść, iż z § 5 Rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i reintegracyjnego w stosunku do osób uzależnionych, umieszczonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej (Dz.U. z 2007, nr 5, poz. 40) wynika jednoznacznie, że leczenie osób uzależnionych w zakładach karnych prowadzi się w: ambulatoriach zakładów wraz z izbami chorych, zwanych dalej "ambulatoriami", pododdziałach detoksykacyjnych zakładów opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności i oddziałach terapeutycznych zakładów. Z powyższego uregulowania wynika jednoznacznie, iż nie odpowiada prawu podawanie powodowi metadonu w obecności innych współosadzonych, a nie na osobności, choćby w ambulatorium. Takie działanie pozwanego doprowadziło do wyrządzenia powodowi krzywdy – po pierwsze bezpośrednio poprzez ujawnienie informacji o stanie zdrowia powoda osobom trzecim, a po drugie dlatego, że naraziło go na przytyki ze strony innych osadzonych.

Należy w tym miejscu podnieść, iż w tym zakresie pozwany nie wykazał jakichkolwiek okoliczności powodujących uchylenie bezprawności jego działania.

Zdaniem Sądu nie może być wątpliwości co do tego, że powód odczuwał krzywdę, a jego negatywne odczucia nie miały wyłącznie charakteru subiektywnego, ale były uzasadnione obiektywnie. Nieznaczny stopień tych dolegliwości i ich krótkotrwałość to okoliczności mające wpływ na wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia.

Przy ich uwzględnieniu, w ocenie Sądu Rejonowego, w oparciu o przepisy art. 23 kc i art. 24 § 1 kc w zw. z art. 448 kc oraz art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 8 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności uzasadnionym jest zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 800 zł, która to kwota stanowi odpowiednią kompensatę krzywdy powoda wynikłej z naruszenia jego prawa do prywatności.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo z poniższych względów.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 232 kpc strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Zgodnie natomiast z art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Wprawdzie Sąd ustalił, iż B. K. przebywał w Areszcie Śledczym w W. – S. w okresie od 14 listopada 2007 roku do 20 czerwca 2008 roku, ale - wbrew dyspozycji art. 6 kc i 232 kpc - powód nie wykazał, że w tym okresie odbywał karę pozbawienia wolności w warunkach naruszających jego godność osobistą. Ujemnym skutkiem takiej sytuacji musi być niekorzystny dla powoda w tym zakresie wynik procesu.

Należy w tym miejscu wskazać, że na wniosek powoda Sąd zobowiązał pozwanego do przedstawiania wykazu cel, w których powód przebywał w Areszcie Śledczym w W. – S., ich metrażu oraz liczby współosadzonych w terminie dwóch tygodni, pod rygorem skutków z art. 233 § 2 kpc. Pozwany wskazał, że nie dysponuje tego rodzaju danymi odnośnie osadzenia powoda w okresie od 14 listopada 2007 roku do dnia 20 czerwca 2008 roku, a w konsekwencji nie może ich przedstawić.

Wobec powyższego, zdaniem Sądu nie ma podstaw do przypisania pozwanemu negatywnych skutków procesowych na podstawie art. 233 § 2 kpc.

Wobec niewykazania przez powoda, że pozwany naruszył jego dobro osobiste w okresie od 14 listopada 2007 roku do 20 czerwca 2008 roku, a w konsekwencji wobec niewykazania istnienia roszczenia wynikającego z naruszenia dobra osobistego powoda w tym okresie, Sąd nie oceniał skuteczności podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnia, gdyż okazał się on bezprzedmiotowy.

Odnosząc się natomiast do roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą z naruszenia przez pozwanego dobra osobistego w postaci godności osobistej powoda w okresie od 11 sierpnia 2012 roku do dnia 7 maja 2013 roku i w okresie od dnia 26 czerwca 2014 roku, Sąd doszedł do przekonania, że materiał dowodowy nie daje podstawy do stwierdzenia naruszenia przedmiotowego dobra osobistego powoda.

Uzasadniając powyższe należy przed wszystkim podnieść, iż w okresie od 11 sierpnia 2012 roku do dnia 7 maja 2013 roku i w okresie od dnia 26 czerwca 2014 roku powód osadzony był w celach, których metraż zapewniał każdemu z osadzonych nie mniej niż 3 m² powierzchni użytkowej – cele spełniały zatem normę z art. 110 § 2 kkw. Wbrew twierdzeniom powoda, warto w tym miejscu zauważyć, iż od powierzchni cel nie odlicza się powierzchni zajmowanej przez meble i inne urządzenia stanowiące wyposażenie celi. Skoro powód był osadzony – z jedną lub dwiema innymi osobami – w celach, których powierzchnia przekraczała 9 m², niedopuszczalnym byłoby stwierdzenie, że pozwany naruszył powołany wyżej przepis art. 110 § 2 kkw.

Jednocześnie zdaniem Sądu nie ma podstaw do uwzględnienia żądań powoda z tytułu naruszenia jego godności osobistej przez osadzenie w celach, gdzie brakuje świeżego powietrza i jest niedostateczne oświetlenie wynikające ze stosowania światła jarzeniowego i przesłon okiennych.

Uzasadniając powyższą konkluzję trzeba wskazać, że montowanie przesłon w oknach cel jest podyktowane specyfiką aresztu śledczego i wynika z konieczności wyeliminowania porozumiewania się osadzonych między sobą oraz z osobami z zewnątrz, z uwagi na potrzebę zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.

Należy jednocześnie podnieść, iż stosowanie przesłon okiennych jest dopuszczalne na podstawie § 77 pkt 1 lit g rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 roku w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (DZ. U. nr 194, poz. 1902 z późn. zm.). Wskazując, że działanie polegające na zamontowaniu przesłon okiennych jest oparte na przepisie prawa, pozwany obalił domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego, które miałyby być skutkiem tej okoliczności.

Trzeba również wskazać, iż powód nie wykazał żadnym dowodem, że jego wzrok pogorszył się w związku z osadzeniem w celach, gdzie zamontowane są przesłony okienne, a do oświetlenia stosowane jest światło jarzeniówek. Przy założeniu, że świetlówki są produkowane zgodnie z atestami, nie ma podstaw do stwierdzenia, aby światło jarzeniowe mogło wpływać w sposób negatywny na wzrok.

Trudno przy tym uznać, że pozwany naruszył godność osobistą B. K. poprzez osadzenie w dusznych i ciemnych celach, skoro w tym zakresie powód ograniczył się jedynie do przedstawienia swoich subiektywnych twierdzeń niepopartych żadnymi dowodami.

Jak już wyżej wskazano, ocena czy przez osadzenie w określonych warunkach doszło do naruszenia godności powoda wymaga odniesienia się do kryteriów obiektywnych, a nie do jego subiektywnych odczuć. Natomiast z przywołanych przez powoda okoliczności nie można wysnuć wniosku, że doszło do naruszenia jego godności osobistej w sposób przekraczający ramy uciążliwości, jaka się wiąże z odbywaniem kary pozbawienia wolności. Zdaniem Sądu, pozwany nie naruszył godności osobistej powoda, ponieważ warunki osadzenia mieściły się w minimalnych standardach wyznaczonych regulacjami prawnymi. Podnoszone przez powoda niedogodności wynikały z samego faktu odbywania przez powoda kary.

W tym zakresie tutejszy Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego, który stwierdził, że „o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z samym pobytem w takim zakładzie, polegających na niższym od oczekiwanego standardzie celi. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa i zapewnia elementarne potrzeby bytowe (za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie IV CSK 449/10).

W konsekwencji Sąd nie znalazł podstaw do udzielenia powodowi ochrony prawnej z tytułu naruszenia godności osobistej i oddalił powództwo w części na podstawie art. 23 kc i art. 24 § 1 kc w zw. z art. 448 kc.

Zgodnie z zasadą słuszności, o której mowa w art. 102 kpc Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego, mimo że pozwany uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Przedmiotowe rozstrzygnięcie uzasadnia nie tylko aktualna sytuacja rodzinna i materialna skazanego, ale także fakt, iż będzie on pozbawiony wolności do 2018 roku, a zatem nie ma i jeszcze przez długi okres nie będzie miał możliwości uzyskiwania dochodów.

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.